

Ewaluacja Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego 2020

Łukasz Ostrowski (lostrowski@stocznia.org.pl)

Warszawa-Szczecin, luty 2020

Niniejszy raport przedstawia wnioski z badania ewaluacyjnego edycji 2020 Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. Przygotowany został przez Fundację Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” na zlecenie Urzędu Miasta Szczecina.

Celem badania była ocena przebiegu tegorocznej edycji SBO, identyfikacja mocnych i słabych stron procesu oraz wypracowanie rekomendacji działań, które miałyby na celu poprawę jakości kolejnych edycji.

Raport składa się z następujących części: (1) podstawowe informacje o SBO2020, (2) akcja informacyjna, (3) przygotowanie projektów, (4) weryfikacja projektów, (5) promocja projektów, (6) głosowanie, (7) realizacja projektów oraz (8) wpływ SBO2020.

Sondaż internetowy z głosującymi. Ankieta była realizowana w systemie LimeSurvey na serwerze Fundacji „Stocznia”. Ankieta liczyła 20 pytań. Każda osoba głosująca po oddaniu głosu widziała w oknie przeglądarki zaproszenie do wypełnienia ankiety wraz z linkiem. Odpowiedzi zbieraliśmy od 22 listopada do 6 grudnia 2019 r. Ankietę wypełniło 474 respondentów (poziom realizacji 2% - dla porównania w 2019 r. było to 15%). Ze względu na sposób realizacji (dobór nielosowy) próba może nie być reprezentatywna dla ogółu głosujących – wnioski należy traktować z ostrożnością. Średni czas wypełnienia ankiety wyniósł 5 minut. Łącznie respondenci poświęcili nam 39 godzin.

Wywiady grupowe z autorami projektów. 11 grudnia 2019 r. w siedzibie UM Szczecin przeprowadziliśmy dwa półtoragodzinne wywiady grupowe z autorami projektów. W pierwszej grupie spotkały się osoby, których co najmniej jeden projekt nie przeszedł weryfikacji (5 osób); w drugiej osoby, których wszystkie projekty wzięły udział w głosowaniu (9 osób). Łącznie respondenci poświęcili nam 21 godzin.

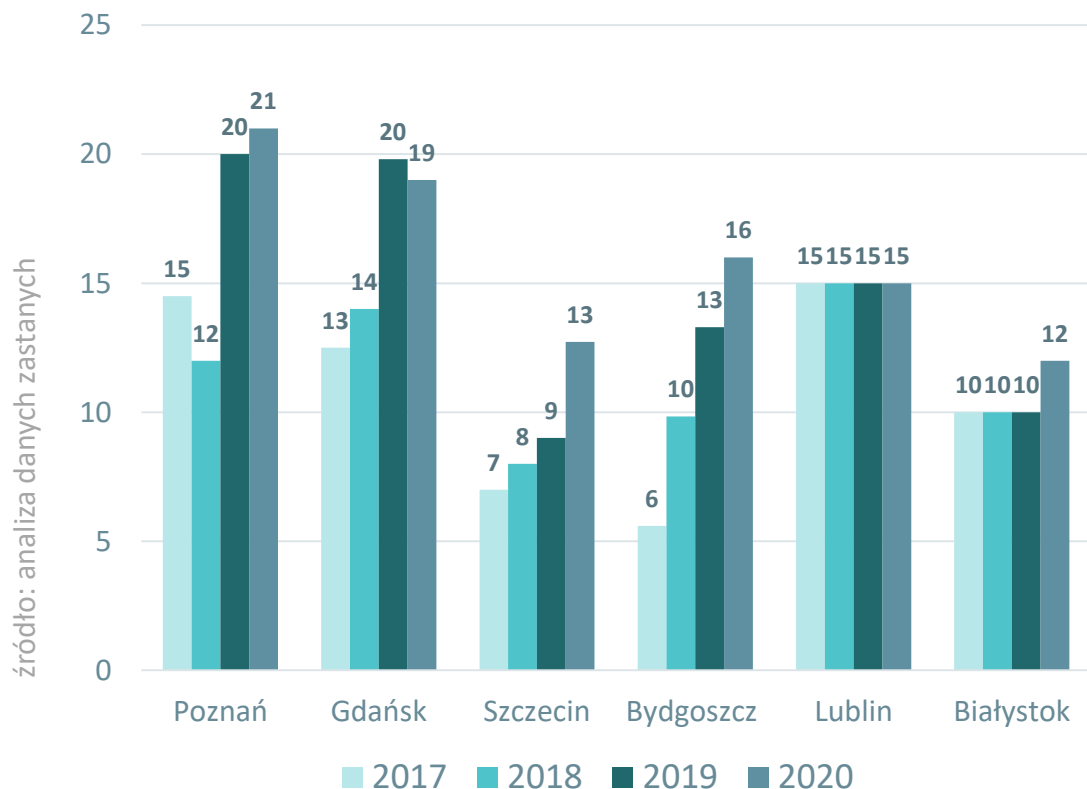
Sondaż internetowy z autorami projektów. Ankieta była realizowana w systemie LimeSurvey na serwerze Fundacji „Stocznia”. Ankieta liczyła 39 pytań. Zaproszenie do ankiety otrzymali e-mailem wszyscy wnioskodawcy, którzy w formularzu projektu wyrazili zgodę na udział w ewaluacji (52 osoby). Odpowiedzi zbieraliśmy od 30 grudnia 2019 r. do 13 stycznia 2020 r. Ankietę wypełniło 22 respondentów (18% wszystkich autorów, poziom realizacji próby 42%). Ze względu na poziom realizacji próba może nie być reprezentatywna dla ogółu autorów – wnioski należy traktować z ostrożnością. Średni czas wypełnienia ankiety wyniósł 28 minut. Łącznie respondenci poświęcili nam 10 godzin.

Analiza danych zastanych. BDL (struktura demograficzna Szczecina). Strona www.sbo.szczecin.eu (stan realizacji projektów). Strona www.bip.um.szczecin.pl/konsultacje (dane o poprzednich edycjach SBO). Dane z systemu informatycznego o głosujących i projektach.

SBO w 2020 r.

Wielkość budżetu w SBO 2020

KWOTA PRZEZNACZONA NA BO [mln zł]

Kwota przeznaczana na Szczeciński Budżet Obywatelski w edycji 2020 znacząco wzrosła z 9 mln zł w 2019 r. do 12,7 mln zł.

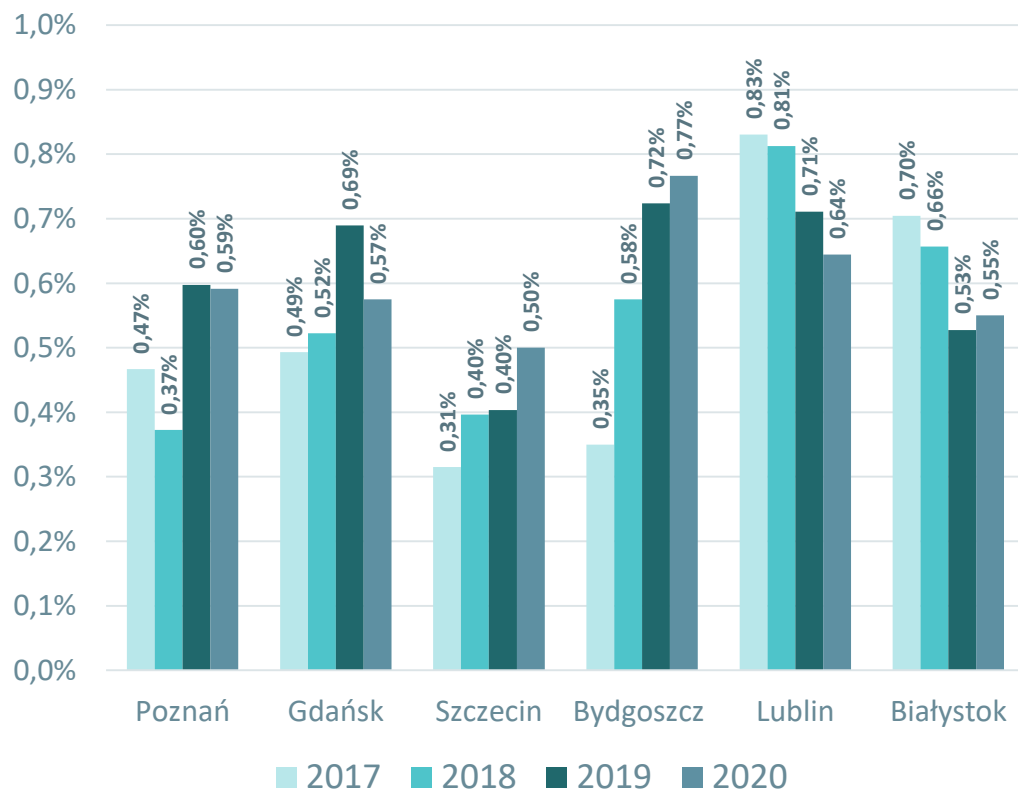
Z punktu widzenia mieszkańców Szczecina biorących udział w SBO jest to na pewno duża zmiana - wzrost środków, o których mogą bezpośrednio decydować o 41%.

W miastach porównywalnej wielkości jak Poznań, Bydgoszcz i Białystok sytuacja jest podobna - tam również wzrosła kwota BO.

Budżet w Szczecinie to ustawowe minimum

KWOTA PRZEZNACZONA NA BO [% wydatków gminy]

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS i strony www miast; % wydatków gminy obliczony na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu w roku poprzedzającym głosowanie.

Wzrost kwoty w SBO 2020 związany jest z ustawą z 11 stycznia 2018 „o zwiększeniu udziału obywateli...”, która dla miast na prawach powiatu określiła minimalną wartość budżetu obywatelskiego na „0,5% wydatków gminy”. Zwiększając wielkość budżetu obywatelskiego Szczecin spełnia minimalny wymóg nałożony przez ustawę.

W miastach porównywalnej wielkości kwota w budżecie obywatelskim jest wyższa niż ustawowe minimum.

„Mam nadzieję na wzrost środków, szczególnie jeżeli chodzi o projekty lokalne” [ankieta dla głosujących]

Podział na obszary lokalne

W 2020 SBO został podzielony na 22 „**obszary lokalne**”. Granice tych obszarów pokrywają się z granicami osiedli. Do wyliczenia puli środków dostępnych w obszarze lokalnym zastosowano algorytm uwzględniający ilość mieszkańców w danym obszarze (70%) oraz jego powierzchnię (30%).

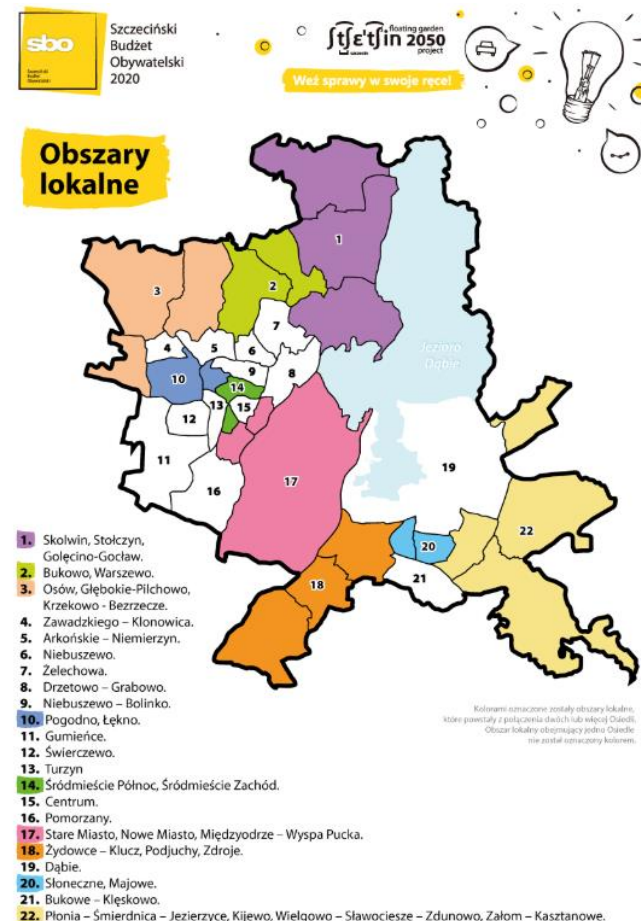
Oprócz projektów w obszarach lokalnych można zgłaszać pomysły na duże inwestycje w ramach projektów ogólnomiejskich. Zalicza się do nich takie, które oddziałują na więcej niż jeden obszar lokalny lub obejmują całe miasto.

Wprowadzenie podziału na obszary lokalne co do zasady oceniane jest pozytywnie.

To [rozwiązanie], które jest teraz, uważam za rewelacyjne – te lokalne projekty [wywiad z autorami]

Pojawiła się jednak również opinia, że podział może być niesprawiedliwy dla mniejszych osiedli połączonych w jeden obszar ze znacznie większymi.

Nasze osiedle [Żydowce] jest połączone z dwoma innymi osiedlami [Podjuchy, Zdroje] (...) I nawet, jeżeli wszyscy mieszkańcy naszego osiedla zagłosują na dany projekt (...) to wystarczy, że po prostu w sąsiednim osiedlu zagłosuje 1/3 osób – nasz projekt nigdy nie przejdzie. [Wywiad z autorami]

Podział środków między obszary

Szczeciński
Budżet
Obywatelski
2020

Weź sprawy w swoje ręce!

Pule środków w obszarach lokalnych

Numer obszaru lokalnego	Obszar lokalny	Powierzchnia Rejonu w [km ²]	Ilość mieszkańców	Kwota projektów lokalnych w [PLN]
1	Skolwin, Stołczyn, Gołęcino-Goćław	35.38	10 414	558 065
2	Bukowo, Warszewo	12.06	15 919	396 617
3	Osów, Głębokie-Pilchowo, Krzekowo - Bezrzecze	24.55	10 187	436 641
4	Zawadzkiego-Klonowica	1.58	11 825	214 471
5	Arkońskie-Niemierzyn	2.54	12 124	229 887
6	Niebuszewo	1.63	17 194	304 599
7	Żelechowa	3.82	14 790	288 275
8	Drzetowo-Grabowo	3.91	15 641	303 452
9	Niebuszewo-Bolinko	1.79	20 661	364 187
10	Pogodno, Łękno	5.19	27 124	508 958
11	Gumieńce	10.42	22 837	494 235
12	Świerczewo	2.44	15 558	286 100
13	Turzyn	1.57	20 295	355 690
14	Śródmieście Północ, Śródmieście Zachód	1.94	25 315	443 471
15	Centrum	1.03	17 366	300 952
16	Pomorzany	7.05	20 297	415 248
17	Stare Miasto, Nowe Miasto, Międzyodrze - Wyspa Pucka	34.69	14 450	617 914
18	Żydowce - Klucz, Podjuchy, Zdroje	21.85	19 244	558 436
19	Dąbie	26.00	12 986	499 095
20	Słoneczne, Majowe	3.33	19 863	367 599
21	Bukowe-Kłęskowo	4.59	14 380	289 798
22	Płonia - Śmierdnica - Jezierzycze, Kijewo, Wielgowo - Sławocieszce - Zdunowo, Załom - Kasztanowe	38.56	15 071	670 312
	RAZEM	245.92	373 541	8 904 000

Składanie wniosków

- Nabór: 5 VI - 5 VII 2019 r. (przedłużony do 26 VII 2019 r.)
- Składanie wniosków elektroniczne oraz na papierze (UM Szczecin i Filii UM Szczecin)
- Do wniosku lista poparcia - 10 mieszkańców Szczecina
- Można składać projekty ogólnomiejskie lub lokalne w 22 obszarach (nowość!)
- Można składać projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne (nowość!)

Głosowanie

- Termin: 22 XI - 6 XII 2019 r.
- Uprawnieni: wszyscy mieszkańcy bez względu na wiek i miejsce zameldowania, również osoby niezameldowane (nowość!)
- Przez internet, w 15 punktach głosowania i w budżetobusie
- Każdy mieszkaniec może oddać dwa głosy na projekty ogólnomiejskie oraz trzy głosy na dowolne projekty lokalne (mogą być z różnych obszarów). Na jeden projekt można oddać jeden lub dwa głosy. (nowość!)

Jak Szczecin wspierał autorów w przygotowaniu wniosków?

Akademia SBO - Stowarzyszenie Oswajanie Sztuki

- Spotkania informacyjne:
  - 12 czerwca (środa) o godz. 17:00 w siedzibie Stowarzyszenia Pogodniak
  - 13 czerwca (czwartek) o godz. 17:00 w ProMedia – Miejskiej Bibliotece Publicznej
  - 17 czerwca (poniedziałek) o godz. 17:00 w Klubie Don Senior
  - 18 czerwca (wtorek) o godz. 17:00 w Filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej
- Stoisko SBO na Dniach Morza 15-16 czerwca (sb-nd, razem z UM Szczecin)
- Warsztaty z pisania projektów
  - 22 czerwca (sb) o 12:00. Kooperatywa Łaźnia
- Dyżury konsultacyjne:
  - 1-4 lipca (pn-czw) 2019 r. w godzinach 16:00-20:00. Ich miejscem będzie Kooperatywa Łaźnia
  - 22-25 lipca (pn-czw) 2019 r. w godzinach 18:00-21:00. Odbywać się będą w ŚRODKU Śródmiejskim Punkcie Sąsiedzkim
- Kontakt mailowy:
  - paulina@oswajaniesztuki.pl.

Akademia SBO - Stowarzyszenie Oswajanie Sztuki

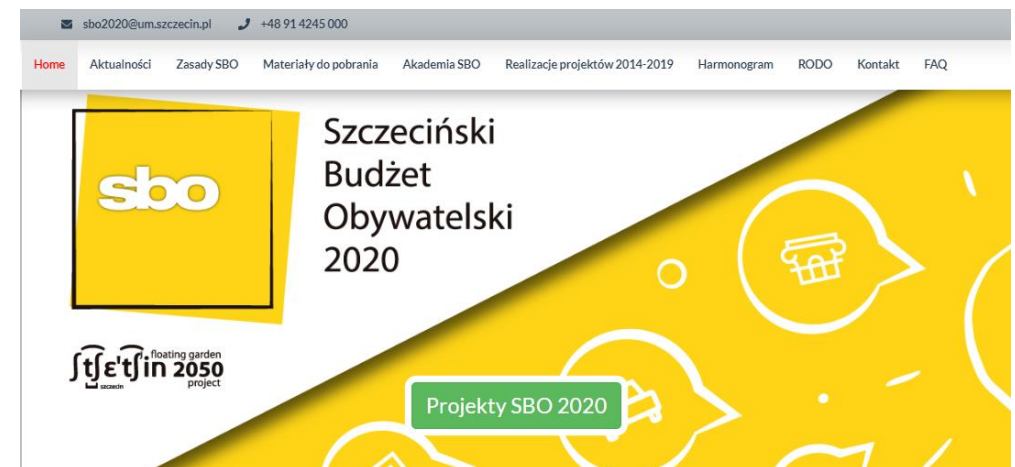
- Warsztaty o promocji dla autorów projektów
  - 12 listopada (wt) o 17:30 Technopark Pomerania. Jak przygotować materiały promocyjne?
  - 14 listopada (czw) o 17:30 Kooperatywa Łażnia. Jak skutecznie zabiegać o głosy?
  - 16 listopada (sb) o 12:00 INKU Szczeciński Inkubator Kultury. Jak publicznie opowiadać o projekcie?
- Spotkania „Autorze! Opowiedz o swoim projekcie szczecinianom!”
  - 19 listopada (wt) 17:00 Biblioteka ProMedia (8 zgłoszeń)
  - 20 listopada (śr) 17:00 Biblioteka ProMedia
  - 26 listopada (wt) 17:00 Klub Delta

Jak wyglądała akcja informacyjna/promocyjna?

W promocji SBO2020 wykorzystano następujące kanały:

- strona <https://sbo.szczecin.eu/start>
- strona SBO na Facebooku
- budżetobus
- spotkania w ramach Akademii SBO
- 2 kampanie outdoor
- plakaty
- ulotki
- plakaty PDF dla wnioskodawców
- kampanie internetowa (banery, ADWORDS)
- materiały w prasie lokalnej
- monitory komunikacja miejska, LED
- spot w kinie
- stoiska promocyjne w centrach handlowych

Jak wyglądała akcja informacyjna/promocyjna?

Budżetobus (w czasie głosowania 22 XI - 6 XII 2019 r. jeździł codziennie, w dni powszednie od 13:00 do 18:00, w weekendy od 12:00 do 18:00, czas postoju na poszczególnych przystankach na trasie BUDŻETOBUSA (minimum 15 minut w każdej z lokalizacji) był uzależniony od ilości osób zainteresowanych, mógł ulegać zmianie.

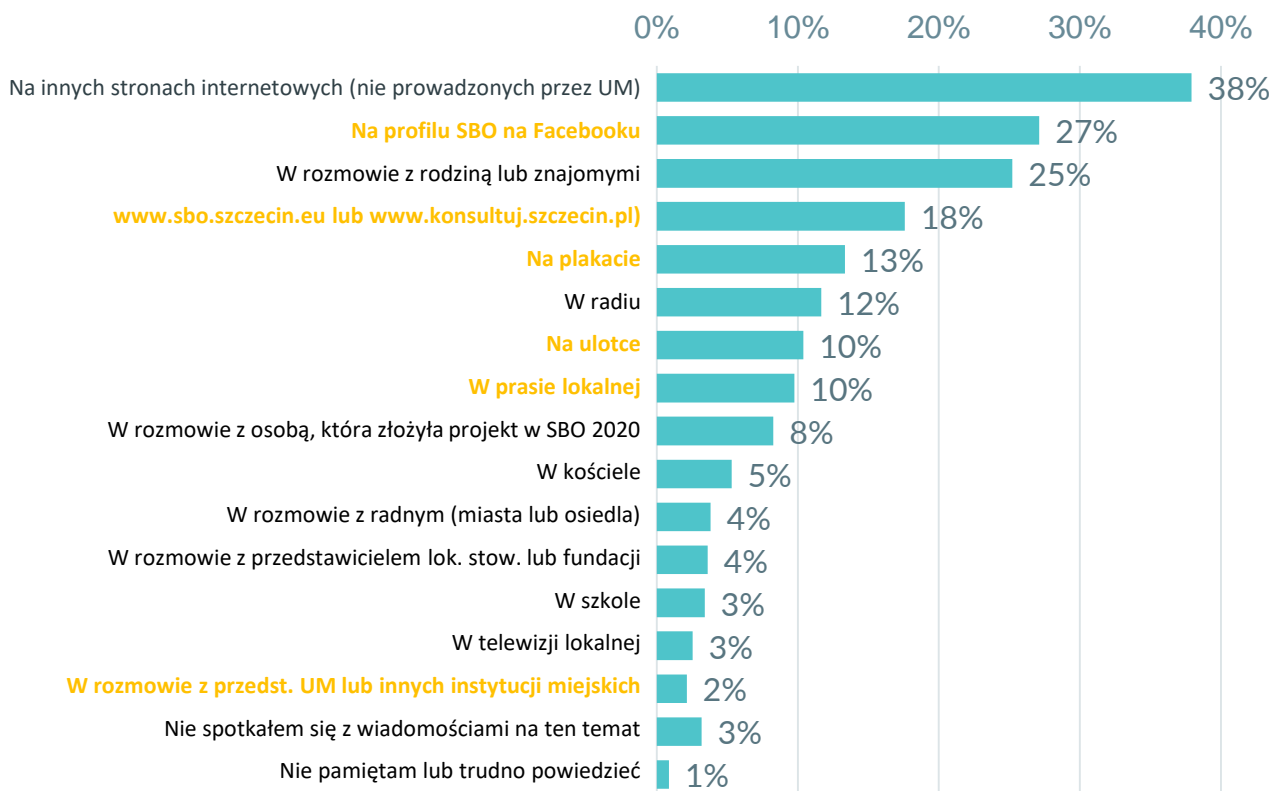

**AKCJA
INFORMACYJNA**

Gdzie można usłyszeć o SBO?

Czy spotkał/a się Pan/i z wiadomościami na temat tegorocznego Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego (SBO)? A jeśli tak to gdzie?

źródło: ankieta dla głosujących; na żółto kanały stosowane przez UM Szczecin

Nie dysponujemy danymi na temat zasięgu akcji informacyjnej SBO2020 (potrzebne byłoby do tego badanie opinii publicznej na reprezentatywnej próbie). Pewne wnioski o jej oddziaływaniu możemy jednak wyciągnąć z odpowiedzi osób, które w tej edycji zagłosowały.

Głosujący najczęściej spotkali się z wiadomością o SBO2020 w internecie (na Facebooku i innych strony internetowych, w tym www.sbo.szczecin.eu, www.konsultuj.szczecin.pl i profilu SBO na FB). Widać, że **do osób intensywnie korzystających z internetu łatwo jest dotrzeć i przekonać je do głosowania**. Wyzwaniem może być dotarcie i przekonanie do głosowania osób, które nie są „cyfrowymi tubylcami” (np. osób starszych).

Z pomocą może tu przyjść „poczta pantoflowa” – również bardzo skuteczna sądząc z odpowiedzi respondentów. Często słyszą oni o SBO od rodziny, znajomych, projektodawców, radnych, stowarzyszeń itd.

Warto zauważyć, że **wielu respondentów słyszy o SBO nie poprzez kanały stosowane przez BDO UM Szczecin, ale z innych źródeł. Informacja dociera do nich pośrednio – przekazywana przez różnych „lokalnych liderów opinii”** (w tym znajomi, radio, projektodawcy, kościół, radni itd.). SBO to nośny temat, o którym ludzie rozmawiają – można to wykorzystać w promocji, prosząc wybranych „liderów opinii” o pomoc w dotarciu do osób z grup demograficznych, które rzadziej głosujących i nie korzystają z internetu (np. osób starszych)

billboard, stanowisko w sklepie/markecie, grupy/profile na FB, instagram, pismo od zarządcy nieruchomości, bus, twitter @Miasto_Szczecin [odpowiedzi na pytanie otwarte w ankiecie]

Głosujący pomagają w promocji SBO

Namawiałem/am znajomych lub rodzinę, by głosowali, informowałem/am innych o zasadach itp.

	Liczebność	%
Tak	213	45%
Nie	259	55%
Ogółem	472	100%

źródło: ankieta z głosującymi

Byłem/am zaangażowany/a w promowanie konkretnego projektu w ramach SBO, np. informowałem/am o nim znajomych, roznosiłem/am ulotki itp.

	Liczebność	%
Tak	31	7%
Nie	441	93%
Ogółem	472	100%

źródło: ankieta z głosującymi

Osoby głosujące w SBO bardzo często wspierają promocję SBO namawiając do głosowania rodzinę i znajomych oraz tłumacząc zasady SBO. Są przekonani do idei SBO i stają się jego rzecznikami w swoim otoczeniu. Prawdopodobnie ma to istotny wpływ na frekwencję w głosowaniu.

Ciekawe, że wielu głosujących przekonuje innych do udziału w głosowaniu a niewielu pomaga w promocji konkretnego projektu. Świadczy to o tym, że wiele osób jest przekonanych do idei SBO i jest gotowych ją bezinteresownie wspierać. W kolejnych edycjach SBO można starać się w większym stopniu włączyć ich w promocję idei SBO.

Budżetobus – raczej reklama niż punkt głosowania

Ze względu na nieustalone godziny postoju budżetobusa nie może ona raczej pełnić roli punktu do głosowania dla osób, które nie głosują przez internet. Może raczej zachęcać do głosowania przypadkowo napotkane osoby oraz pełnić rolę mobilnej reklamy. Warto jednak zastanowić się nad efektywnością ekonomiczną tego rozwiązania – być może reklama na autobusach byłaby tańsza.

Jak zagłosować w autobusie? Skoro samochód się zatrzymuje na 15 minut i nie wiadomo o której. [Wywiad z autorami]

O godzinie 12 wyjeżdża z punktu A, kończy o godzinie 18 w punkcie B. I teraz bądź mądry i go szukaj. (...) Gdzie ja go znajdę, i o której godzinie? W którym momencie on będzie w tym miejscu, żebym mógł go złapać? [Wywiad z autorami]

Zajechał na nasze osiedle, stanął cichutko pod sklepem, poczekał 15 minut, „hmm, nikogo nie ma” [Wywiad z autorami]

Pojawiały się również wątpliwości dotyczące trasy budżetobusa. Pojawiała się opinia, że budżetobus omija niektóre osiedla, co jest niesprawiedliwe. Ustalając w przyszłości trasę budżetobusa warto wziąć pod uwagę lokalizację złożonych projektów.

„Czym różnią się dzieci z Kijewa od dzieci z Kasztanowego skoro projekty z obu osiedli dotyczą placu zabaw a osiedle Kasztanowe jest wykluczone z trasy budżetobusa? Po co budżetobus ma zbierać głosy w Dąbiu skoro z tego osiedla jest tylko jeden projekt co z automatu gwarantuje jego realizację” [Radio Szczecin, Czas reakcji 21.11.2019]

Powinien dojechać na każde osiedle. Żeby osoby którym ciężko się przemieszczać /zagłosować miały też okazję oddać głos. Poza tym ta sama trasa powoduje zwiększenie szans projektów dotyczących osiedla na którym się on zatrzymuje. [ankieta dla głosujących]

Nasi respondenci mają swoje pomysły na usprawnienie promocji.

Mimo że codziennie korzystam z komunikacji miejskiej, nie udało mi się trafić na plakat czy film promocyjny w autobusie ani tramwaju czy na przystankach. Myślę, że przydałaby się większa promocja tego wartościowego przedsięwzięcia właśnie w komunikacji miejskiej. [ankieta dla głosujących]

Możliwość pochwalenia się głosowaniem na coś w stylu przycisku, który generuje wpis na Facebooku - Ja zagłosowałem, a Ty? [ankieta dla głosujących]

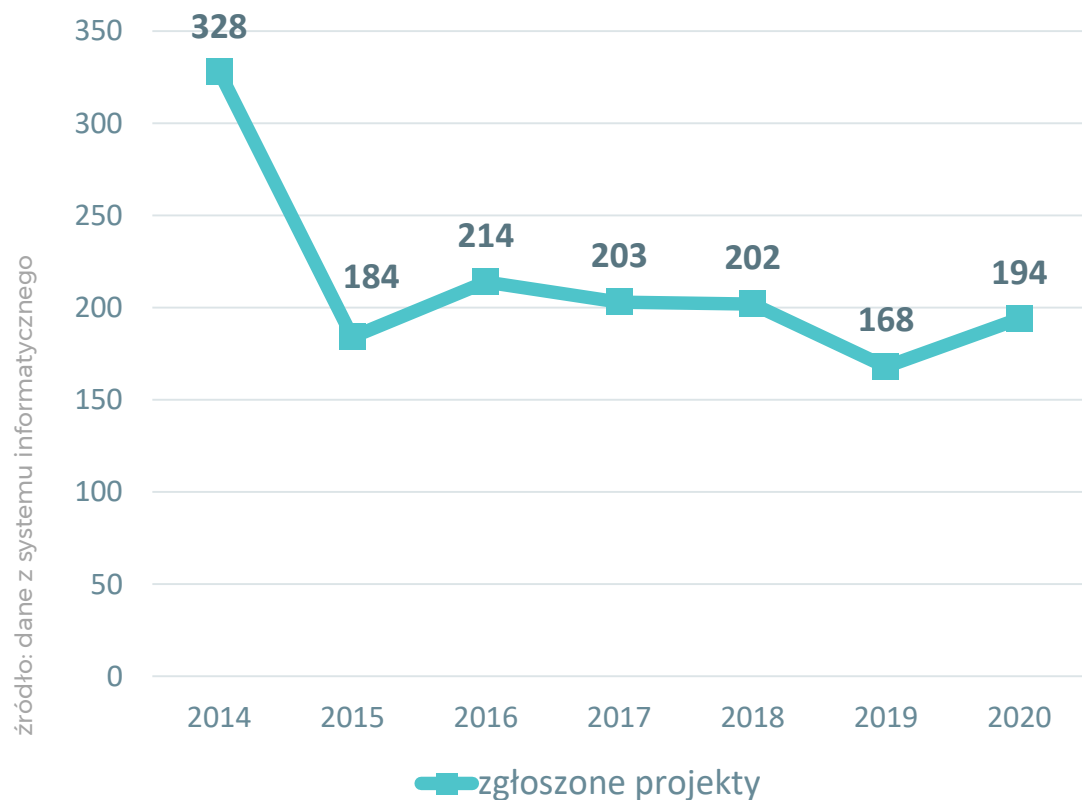
A czy te projekty, które są realizowane, są oznaczane jakoś? Tak jak w przypadku środków z Unii Europejskiej – obowiązkowo są oznaczenia. (...) chodzi o taką prezentację, że to powstało z SBO. [wywiad z autorami]

PRZYGOTOWANIE PROJEKTÓW

Wzrost liczby zgłoszonych projektów

LICZBA ZGŁOSZONYCH PROJEKTÓW

Po spadku w SBO2019 **liczba zgłaszanych projektów wróciła do poziomu z poprzednich lat**. Do SBO2020 zgłoszono 194 projektów – 73 ogólnomiejskie i 121 lokalnych.

Różna liczba zgłoszonych projektów w obszarach lokalnych

Obszar lokalny	Liczba zgłoszonych projektów
Stare Miasto, Nowe Miasto, Międzyodrze – Wyspa Pucka	15
Płonia – Śmierdnica – Jezierzyce, Kijewo, Wielgowo – Sławocieszce – Zdunowo, Załom – Kasztanowe	13
Śródmieście Północ, Śródmieście Zachód	8
Pomorzany	7
Żydowce – Klucz, Podjuchy, Zdroje	7
Bukowe-Klęskowo	5
Bukowo, Warszewo	6
Gumieńce	6
Osów, Głębokie-Pilchowo, Krzekowo – Bezrzecze	6
Żelechowa	6
Niebuszewo	5
Skolwin, Stołczyn, Gołęcino-Goćław	5
Centrum	4
Drzetowo-Grabowo	4
Niebuszewo-Bolinko	4
Świerczewo	4
Turzyn	4
Zawadzkiego-Klonowica	4
Pogodno, Łękno	3
Arkońskie-Niemierzyn	2
Słoneczne, Majowe	2
Dąbie	1

Źródło: dane z systemu informatycznego

Obszary lokalne mocno różniły się liczbą zgłoszonych projektów od 1 projektu na „Dąbiu” do 15 w obszarze „Stare Miasto, Nowe Miasto, Międzyodrze – Wyspa Pucka”.

Warto zastanowić się nad przyczyną małej liczby zgłoszeń z obszarów „Dąbie”, „Arkońskie-Niemierzyn”, „Słoneczne, Majowe”. Aby SBO mógł pełnić swoją funkcję mieszkańcy muszą mieć z czego wybierać.

Ile projektów zgłaszali autorzy?

	Liczebność	Procent
Autorzy, którzy zgłosili 1 projekt	84	71%
Autorzy, którzy zgłosili 2 projekty	16	14%
Autorzy, którzy zgłosili 3 projekty	11	9%
Autorzy, którzy zgłosili 4 projekty	1	1%
Autorzy, którzy zgłosili 5 projektów	3	3%
Autorzy, którzy zgłosili 6 projektów	1	1%
Autorzy, którzy zgłosili 10 projektów	2	2%
Ogółem	118	100%

Źródło: dane z systemu informatycznego

W SBO2020 do zgłoszenia projektu udało się zachęcić **118 autorów**.

Większość z autorów zgłosiła jeden projekt, ale byli również „działacze” zgłaszający wiele projektów. Rekordziści składali nawet po 10 projektów.

Trochę **ponad połowa autorów (59%) zgłosiła projekt po raz pierwszy** (oszacowanie na podstawie ankiety z projektodawcami). Duży odsetek autorów ma już jednak wcześniejsze doświadczenie w składaniu projektów. Jeden z respondentów zadeklarował złożenie we wcześniejszych edycjach SBO łącznie aż 25 projektów.

Na podstawie danych z tej i poprzednich ewaluacji **można szacować, że od 2015 roku w SBO w roli autorów zaangażowało się ponad 500 osób**. To ważny „zasób ludzki” SBO – można bowiem oczekiwać, że autorzy uczą się pisać projekty i w kolejnych edycjach ich propozycje stają się coraz lepsze. Warto utrzymywać z tymi osobami kontakt, dbać o dobre relacje, doceniać ich pracę, kształcić i zachęcać do ponownego zaangażowania. To od nich w dużej mierze zależy ilość i jakość projektów, które w przyszłości będą zmieniały Szczecin.

Autorzy projektów – charakterystyka demograficzna

Płeć	Liczebność	Procent
Kobieta	36	31%
Mężczyzna	82	69%
Ogółem	118	100%

Źródło: dane z systemu informatycznego

Wiek	Liczebność	Procent
0-18	0	0%
19-24	2	9%
25-29	3	14%
30-34	1	5%
35-39	8	36%
40-44	6	27%
45-49	1	5%
50+	1	5%
Ogółem	22	100%

Źródło: ankieta z autorami

Wśród autorów projektów nadreprezentowani są mężczyźni (69%) oraz osoby między 35 a 44 rokiem życia (64%). Brakuje natomiast wśród nich młodzieży oraz osób po 50 roku życia.

Taka struktura demograficzna grupy autorów może mieć przełożenie na tematy zgłaszanych projektów. Istnieje ryzyko, że potrzeby młodzieży oraz seniorów są w SBO słabo reprezentowane.

Trudności przy składaniu projektów

CO SPRAWIA TRUDNOŚCI?

Stworzenie kosztorysu, oszacowanie kosztów

Trudno przewidzieć koszty podziemnych instalacji gdy chce się wybudować tylko chodnik [ankieta]

Brak informacji o realnie dostępnych działkach - wybór działki

Projekt jednego z autorów został zupełnie odrzucony - jak się okazało działka już dawno jest przeznaczona na sprzedaż [wywiad z autorami]

Autorzy składają projekty sprzeczne z obowiązującymi w mieście planami, programami i strategiami

Gdybym wiedział, że stacja roweru miejskiego odpada, ponieważ będzie nowa generacja (...) mógłbym zaoszczędzić czas [wywiad z autorami]

Znalezienie obrębu i numeru działki

Zrozumienie procesu od strony formalnej - jak poprawnie złożyć wniosek

Zmagania z systemem informatycznym

Dodanie zdjęć do formularza [ankieta]

Napisanie dobrego uzasadnienia

JAKIEGO WSPARCIA POTRZEBA?

Chyba nie wszyscy znajdują na stronie www „cennik miejski”. Warto uporządkować materiały do pobrania w sposób, który ułatwi wyszukiwanie. Pomocna byłaby możliwość konsultacji z merytorycznym urzędnikiem.

Potrzebna mapka/katalog działek z informacją, które działki są realnie dostępne (nie tylko należą do miasta, ale również UM nie ma wobec nich innych planów).

Trzeba ułatwić autorom dostęp do istniejących w mieście planów, programów, strategii (np. linki na stronie dla wnioskodawców)

Warto stworzyć prosty przewodnik dla autorów „jak przygotować projekt?”. Można w nim opisać np. gdzie można znaleźć informację o obrębie i numerze działki, jak korzystać z geoportalu, jak poprawnie złożyć wniosek.

Czemu głosujący nie zgłaszają projektów?

Dlaczego nie zgłosił/a Pan/i własnego projektu?

	Liczebność	% respondentó w, którzy nie złożyli projektu w SBO2020
Nie miałem/am pomysłu na projekt	167	36%
Nie byłem/am tym w ogóle zainteresowany/a	117	25%
Nie miałem/am czasu, żeby napisać projekt	115	25%
Nie wiedziałem/am, że w ogóle mogę złożyć projekt	74	16%
Nie wiedziałem/am w jaki sposób można złożyć projekt	46	10%
Nie potrafiłem/am napisać projektu	40	9%
Nie wierzyłem/am, że mój projekt może wygrać	38	8%
Przegapiłem/am termin składania projektów	20	4%
Inne odpowiedzi	16	3%

źródło: ankieta z głosującymi

Głosujący w SBO to osoby zainteresowane sprawami publicznymi. Warto więc zastanowić się dlaczego sami nie składają projektów.

Większość nie składa bo nie ma pomysłu, nie widzi potrzeby, nie jest zainteresowana lub nie ma czasu.

Znaczna część wskazuje jednak również **powody, na które UM Szczecin może mieć wpływ** – skutecznie zapraszając do składania projektów oraz wspierając na etapie przygotowania projektów.

Niektórzy nie składają bo czują, że wyręczają ich inni aktywni mieszkańcy. Niektórzy są zniechęceni negatywnymi doświadczeniami z poprzednich edycji.

Ze wsparcia Akademii SBO skorzystało 41% autorów, którzy odpowiedzieli na ankietę ewaluacyjną. Najwięcej osób brało udział w spotkaniu informacyjnym w czerwcu 2019 oraz w warsztatach z pisania projektów w Kooperatywie Łaźnia.

Osoby, które miały kontakt z Akademią SBO pozytywnie oceniają otrzymane wsparcie.

Bardzo dobrze, współpraca bardzo udana, wszelkie wątpliwości zawsze były rozwiązane. [Ankieta z autorami]

Pozytywnie, dobre przygotowanie i duża życzliwość [Ankieta z autorami]

Prowadzenie spotkania i udzielenie odpowiedzi podczas spotkania przez osoby z Akademii oceniam pozytywnie. [Ankieta z autorami]

W moim przypadku, po prostu, poszedłem z gotowym projektem na konsultację, tam na Końskim Kieracie. I tam odbyłem bardzo sympatyczną rozmowę z panią. (...) W zasadzie tylko kilka wskazówek, żebym troszkę odchudził – bo za dużo czytania. W zasadzie wszystko, co potrzebowałem wiedzieć, to na tym jednym spotkaniu uzyskałem. [Wywiad z autorami]

Na etapie przygotowania projektów z UM Szczecin, kontaktowało się 41% autorów (którzy wypełnili ankietę). Większość z Biurem Dialogu Obywatelskiego, ale połowa również z innymi wydziałami lub biurami.

Kontakt z UM oceniany jest pozytywnie, choć pojawiają się również krytyczne uwagi.

Pomocne i bardzo potrzebne [Ankieta z autorami]

Urząd Miasta cechuje się specyficznym systemem pracy, który czasami nie działa tak jak powinien. [Ankieta z autorami]

Zebranie 10 podpisów nie jest problemem

Czy zebranie 10 podpisów pod listą poparcia dla projektu było dla Pana/Pani trudne czy łatwe?	Częstość	Procent	Procent skumulowany
Bardzo trudne	1	5%	5%
Raczej trudne	1	5%	9%
Ani trudne, ani łatwe	1	5%	14%
Raczej łatwe	6	27%	41%
Bardzo łatwe	13	59%	100%
Ogółem	22	100%	

Źródło: ankieta z autorami

Wyszedłem z rady pozbierać podpisy, na osiedle, to spotkałem starsze panie. I powiedziałem, że zbieram podpisy na plac zabaw, a jedna mnie zapytała „A siłownia pod chmurką będzie?” „I co jeszcze by pani tam chciała?” „Dwie ławeczki”. „W porządku, pani mi składa podpis, a ja obiecuję, że włożę to do projektu” [wywiad grupowy]

Dobre jest to zbieranie dziesięć podpisów, bo to zlikwidowało internetowe trolle, które składały sobie po prostu z za komputera [wywiad grupowy]

Zebranie 10 podpisów pod listą poparcia dla zdecydowanej większości **nie stanowi większego problemu.**

Autorzy wniosków zauważają, że wymóg zebrania podpisów zmusza do dyskusji z sąsiadami oraz blokuje zgłaszanie niedorzecznych pomysłów, które niepotrzebnie obciążałyby urząd i głosujących.

Obowiązek zebrania 10 podpisów zdecydowanie należy utrzymać.

Można również rozważyć zwiększenie liczby wymaganych podpisów, tak by autor musiał wyjść poza krąg rodziny i najbliższych znajomych.

Autorzy pytają o opinię na temat swoich pomysłów

Niektórzy przygotowują projekty według swojego uznania a inni lubią zapytać o opinię na temat swojego pomysłu. Jak było w Pana/Pani przypadku? Ile osób zapytał/a Pan/i o opinię (spoza grupy przygotowującej projekt)?

	Liczebność	Procent	Procent skumulowany
Nie pytałem nikogo o opinię	2	9%	9%
1-2 osoby	3	14%	23%
3-5 osób	4	18%	41%
6-10 osób	1	5%	45%
11-20 osób	4	18%	64%
21-30 osób	2	9%	73%
Więcej niż 30 osób	6	27%	100%
Ogółem	22	100%	

Źródło: ankieta z autorami

Jeśli zakładamy, że konsultowanie pomysłu z innymi mieszkańcami podnosi jakość projektów to ważne jest jak dużo pracy wkładają autorzy w zbieranie opinii na temat swoich pomysłów.

Obowiązek zebrania 10 podpisów pod listą poparcia nie oznacza, że każdy autor konsultuje swój pomysł z co najmniej 10 osobami. Czasem podpisy zbiera się bez merytorycznej rozmowy na temat projektu.

Powodem do zadowolenia może być fakt, że 91% autorów pyta o opinię na temat swoich pomysłów a ponad połowa pyta więcej niż 10 osób.

Jednocześnie jednak warto zwrócić uwagę, że 9% autorów przygotowuje swoje projekty nie pytając nikogo o zdanie a kolejne 23% pyta o zdanie tylko 1 lub 2 osoby.

Przedłużenie czasu na składanie wniosków

Pierwotnie nabór projektów zaplanowany był na 5 VI – 5 VII. Przedłużono go jednak do 26 VII „w odpowiedzi na prośby mieszkańców”.

W wydłużonym czasie zgłoszono dodatkowo 98 projektów, co stanowi ponad połowę wszystkich zgłoszonych wniosków. Ten wynik uzasadnia decyzję UM Szczecin o przedłużeniu czasu na składanie wniosków.

Niektórzy autorzy wniosków odebrali jednak tę zmianę jako niesprawiedliwą:

Mnie, osobiście, powiem szczerze, że bardzo zirytował i zniechęcił, do budżetu obywatelskiego, wydłużony termin. (...) [Wywiad z autorami]

My stajemy na głowie, przesuwamy swoje urlopy – bo to jest już czas wakacyjny (...) a teraz się okazuje, że osoba z jakimiś tam wpływami – mniejszymi albo większymi w mieście (...) też chce złożyć wniosek, ale jest akurat na urlopie i nie jest w stanie się ogarnąć. (...) [Wywiad z autorami]

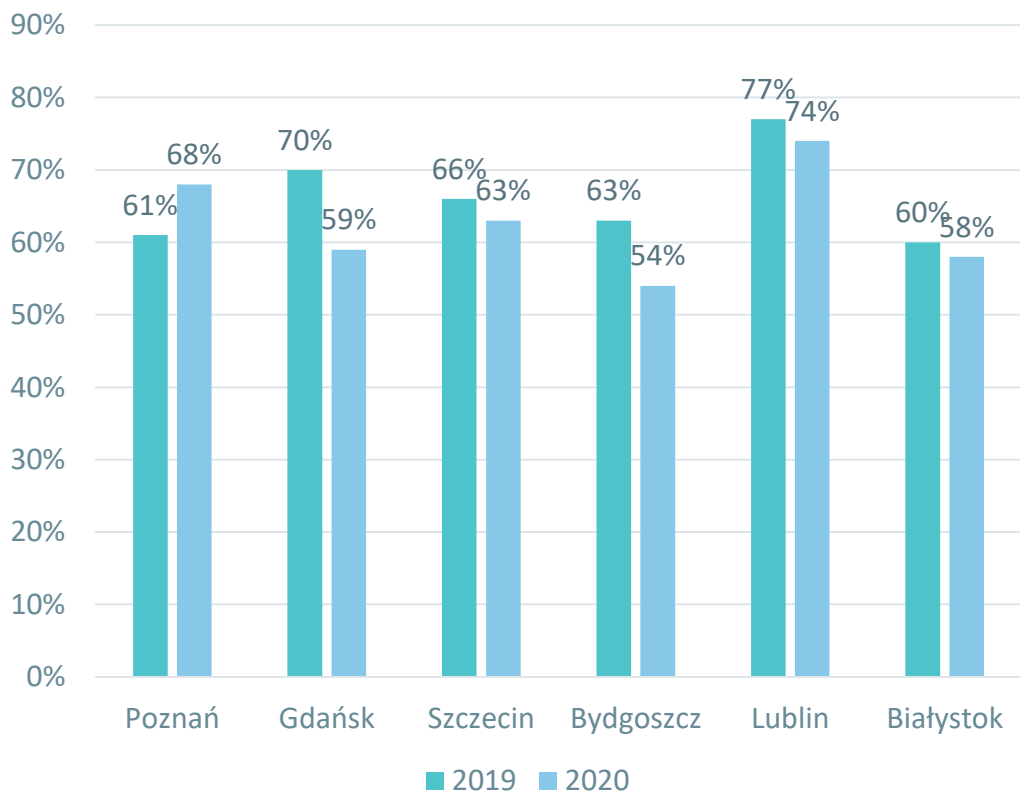
To jest nieuczciwe – wobec tych co zdążyli. I złożyli w terminie. [Wywiad z autorami]

WERYFIKACJA PROJEKTÓW

Selekcja na etapie weryfikacji podobna jak w miastach porównywalnej wielkości

% zgłoszonych projektów, które wzięły udział w głosowaniu (pozytywnie zweryfikowane)

źródło: strony www miast, lokalne serwisy internetowe

		Charakter		
		Ogólnomiejski	Lokalny	Ogółem
Status	odrzucony formalnie	2	6	8
	odrzucony ostatecznie	32	32	64
	wybrany do głosowania	39	83	122
	Ogółem	73	121	194

źródło: dane z systemu informatycznego

W SBO2020 ze 194 zgłoszonych projektów do głosowania dopuszczono 122 projekty (w tym 39 ogólnomiejskie i 83 projekty lokalne). **Przez etap weryfikacji pozytywnie przechodzi 63% projektów.** To odsetek podobny jak w miastach porównywalnej wielkości.

Selekcja jest silniejsza na poziomie ogólnomiejskim niż lokalnym. W czasie weryfikacji odpadł co drugi projekt ogólnomiejski i co trzeci lokalny.

Odrzucenie projektu w czasie weryfikacji jest dla autora przykrym doświadczeniem i może go zniechęcić do zaangażowania w SBO w przyszłości. Dlatego **należy dążyć do zwiększenia odsetka pozytywnie zweryfikowanych projektów przez podnoszenie ich jakości w momencie zgłoszenia.**

Tylko co czwarty autor przechodzi weryfikację bez zastrzeżeń

Czy po złożeniu przez Pana/Panią projektu kontaktowali się z Panem/Panią pracownicy urzędu miasta? Jeśli tak to w jakiej sprawie?	Liczebność	Procent
Tak - informowali o pozytywnej weryfikacji projektu	5	23%
Tak - informowali o odrzuceniu projektu na etapie weryfikacji	8	36%
Tak - informowali o potrzebie wprowadzenia zmian w projekcie	15	68%
Tak - kontaktowali się w innej sprawie	3	14%
Nie	1	5%

źródło: ankieta z projektodawcami

	Liczebność	Procent
Autorzy, których wszystkie projekty przeszły weryfikację	58	49%
Autorzy, których co najmniej jeden projekt nie przeszedł weryfikacji	60	51%
Ogółem	118	100%

źródło: dane z systemu informatycznego

Pana/Pani projekt nie przeszedł etapu weryfikacji formalnej lub merytorycznej. Czy uważa Pan/i, że decyzja urzędników i Zespołu Opiniującego o odrzuceniu Pana/Pani projektu była słuszna czy niesłuszna?	Liczebność
Zdecydowanie słuszna	1
Raczej słuszna	1
Raczej niesłuszna	2
Zdecydowanie niesłuszna	3
Trudno powiedzieć	1
Ogółem	8

źródło: ankieta z projektodawcami

Szacujemy, że **tylko co czwarty autor przechodzi przez weryfikację bez zastrzeżeń do żadnego ze złożonych projektów (23%)**. Większość musi wprowadzić zmiany w projekcie lub dowiadyuje się o odrzuceniu projektu.

Połowa autorów projektów przeżyła w trakcie weryfikacji pewne rozczarowanie - co najmniej jeden ze złożonych przez nich projektów został negatywnie zweryfikowany (51%).

Większość autorów, których projekty nie przeszły etapu weryfikacji nie zgadza się z decyzją urzędu (oszacowanie na podstawie małej liczby odpowiedzi w ankiecie).

Weryfikacja projektów to ważny etap SBO - służy doskonaleniu projektów oraz zapewnia, że w głosowaniu biorą udział tylko projekty możliwe do zrealizowania.

Jednocześnie jest to etap, w którym mogą pojawiać się napięcia pomiędzy autorami i urzędem. **Biorąc pod uwagę cele BO ważne jest, by etap weryfikacji był pozytywnym doświadczeniem dla autorów oraz urzędników oraz służył budowaniu dobrych relacji między autorami i urzędem.**

Mniej więcej połowa autorów jest zadowolona z kontaktu z UM na etapie weryfikacji i nie ma do współpracy z UM żadnych uwag.

Kontakt merytoryczny i rzeczowy, oceniam pozytywnie. [ankieta]

Kontakt był dobry, a pracownicy pomocni i życzliwi. [ankieta]

Bardzo, bardzo dobrze :) [ankieta]

Niektórzy autorzy narzekali jednak trochę na trudności we współpracy z niektórymi wydziałami merytorycznymi urzędu.

Kontakt z urzędnikami Biura Dialogu Obywatelskiego oceniam niemal perfekcyjnie. Problemem był kontakt z urzędnikami wydziałów merytorycznych, którzy mieli uwagi do moich projektów. [ankieta]

Niektórzy autorzy mieli wrażenie braku chęci pomocy i współpracy strony urzędników UM.

Brakuje mi wiedzy na temat infrastruktury technicznej osiedla, a chyba tego ode mnie oczekiwano. (...) Projekt jest raczej pomysłem, jego budżet, kwestie techniczne mogą nie być dobrze przygotowane. Weryfikacja powinna zmierzać do dopracowania projektu. Warto to uświadomić pracownikom poszczególnych wydziałów i spółek miejskich. [ankieta]

Niektórzy autorzy potrzebują ułatwienia w kontakcie z urzędnikiem dokonującym weryfikacji ich wniosków.

Niektórzy autorzy projektów skarżyli się na brak informacji e-mailem lub telefonicznie. Twierdzą, że niektóre ważne informacje były dostępne tylko w systemie informatycznym, do którego jednak nie logują się codziennie.

Jeżeli później pojawiają się jakiegokolwiek komentarze bądź zapytania dotyczące wniosku – to tylko i wyłącznie w systemie. Trzeba wchodzić, codziennie sobie sprawdzić. [wywiad]

Zdaniem niektórych weryfikacja trwała zbyt długo i zostało za mało czasu na poprawienie projektu w systemie informatycznym lub odwołanie.

Niektórzy autorzy mieli też wrażenie braku kompetencji urzędnika (w tym, że do weryfikacji przypisano niewłaściwą osobę).

Jedne osoby miały wiedzę i kompetencje inne nie potrafiły odpowiedzieć na najprostsze pytania, co generowało kolejne obciążenie w postaci dowiadywania się we własnym zakresie.

Zespół odwoławczy miał zdecydowanie za mało czasu na pracę. Wydziały merytoryczne nie miały czasu na rozpatrzenie opinii zespołu odwoławczego.

Ten zespół powinien mieć przynajmniej dwa tygodnie – dwa posiedzenia, trzy posiedzenia – na możliwość kontaktu z osobami, które się odwołały (...) [wywiad]

W informacji o wyniku negatywnej weryfikacji brakowało uzasadnienia

Niektórzy autorzy skarżyli się, że otrzymywali informację o negatywnej weryfikacji bez uzasadnienia. Mieli też trudności ze znalezieniem tej informacji w systemie obsługi wniosków.

Dostaje pan takiego maila, o, bez żadnych szczegółów. (...)

Ja w ogóle nie dostałam uzasadnienia, nie wiedziałam dlaczego. (...)

Nie dostałem żadnej oficjalnej informacji. Tylko ja się zaznajomiłem z informacją, bo się dobijałem telefonicznie. (...)

Gdybym ja w pierwszej edycji składała projekt i dostała coś takiego – nigdy więcej bym nie podjęła żadnych działań. I myślę, że wielu wnioskodawców, którzy pierwszy raz składali – ta informacja zniechęciła.

[Wywiad grupowy z autorami wniosków]

Niektórzy autorzy, którzy otrzymali tę informację mogli poczuć się urażeni lakoniczną formą wiadomości. Biorąc pod uwagę pracę, którą włożyli w przygotowanie wniosku oczekiwaliby bardziej indywidualnego podejścia oraz uzasadnienia negatywnej weryfikacji. W przesyłanej informacji zabrakło również informacji o dalszym trybie postępowania z wnioskiem.

Informacje o uzasadnieniu weryfikacji autorzy mogli stosunkowo łatwo uzyskać kontaktując się z Biurem Dialogu Obywatelskiego działającym jak pośrednik pomiędzy autorem wniosku i innymi wydziałami UM.

WITAMY

Informujemy, że projekt propozycji zadania [redacted] w ramach **Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego 2020** został negatywnie zweryfikowany. Oznacza to, że w trakcie weryfikacji dopatrzone zostały okoliczności, które uniemożliwiają przeprowadzenie niniejszego projektu. Przykro nam, że się nie udało... Dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie! Zapraszamy do udziału w kolejnych edycjach SBO i życzymy szczęścia!

W przypadku pytań proszę o kontakt na adres e-mail:

sbo2020@um.szczecin.pl

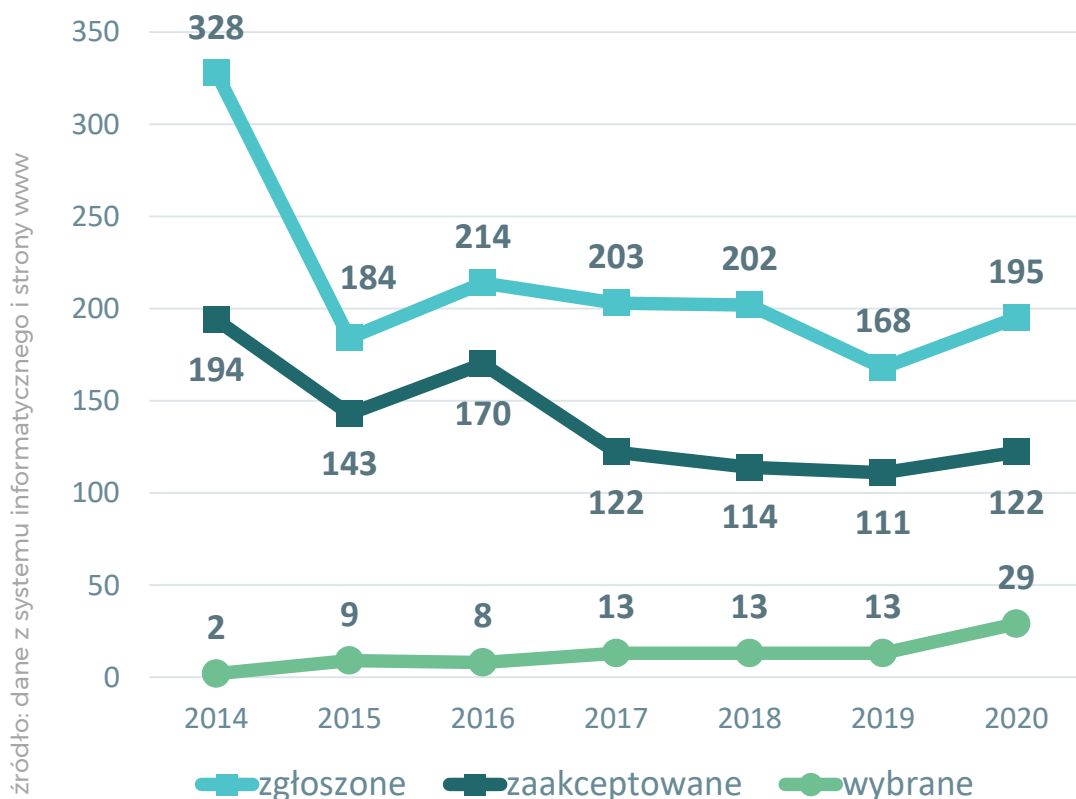
lub telefonicznie: +48 91 4245 000

Pozdrawiamy.

Urząd Miejski w Szczecinie

Wzrost liczby projektów w głosowaniu

LICZBA PROJEKTÓW W GŁOSOWANIU

Etap weryfikacji zakończył się dopuszczeniem do głosowania 122 projektów.

Liczba projektów dopuszczonych do głosowania nieznacznie wzrosła w stosunku do poprzedniego roku. Udało się przełamać lekki trend spadkowy. Patrząc w dłuższej perspektywie można powiedzieć, że od edycji SBO2017 liczba projektów w głosowaniu jest stosunkowo stabilna.

PROMOCJA PROJEKTÓW

Czy promował(a) Pan(i) zgłoszone przez siebie projekty, tzn. aktywnie zachęcał(a) Pan(i) innych do oddania głosów na nie?	Liczebność	Procent
Tak	17	77%
Nie	5	23%
Ogółem	22	100%

źródło: ankieta z autorami

Czy słyszał Pan/i o jakichś konkretnych projektach przed przystąpieniem do głosowania w tej edycji?

	Liczebność	Procent	Procent skumulowany
Tak, o kilku	251	53%	53%
Tak, o jednym	104	22%	75%
Nie	98	21%	96%
Nie pamiętam	19	4%	100%
Ogółem	472	100%	

źródło: ankieta z głosującymi

Większość autorów promuje swoje projekty. Głównie przez Facebooka, plakaty, ulotki i bezpośrednie rozmowy.

Tylko nieliczni autorzy prezentują swoje projekty na spotkaniach z mieszkańcami – nie są tym zainteresowani.

Ludzie nie przychodzą na te spotkania. Może spotkania należy organizować lokalnie. Projekty dotyczące osiedla prezentować na osiedlu. [ankieta z autorami]

Promocja projektów działu. Aż trzy czwarte głosujących słyszało o konkretnych projektach przed przystąpieniem do głosowania.

To efekt pracy włożonej przez wnioskodawców. Dzięki niej **głosujący mogą wcześniej poznać projekty i wyrobić sobie opinię na ich temat.** Pośrednio służy to również promocji SBO wśród mieszkańców.

Jednocześnie trzeba pamiętać, że głosujący poświęcają bardzo mało czasu na zapoznanie się z projektami przed oddaniem głosu. Wiąże się z tym **ryzyko, że szanse projektów w głosowaniu zależą w istotnym stopniu od dobrej promocji a nie ich wartości merytorycznej.** Nawet dobre projekty bez promocji mogą przepadać w głosowaniu.

Autorzy poświęcają SBO przeciętnie 40 godzin

Proszę ocenić ile mniej więcej godzin poświęcił/a Pan/i w tym roku łącznie na przygotowanie, weryfikację i promocję swojego/swoich projektu/projektów? Prosimy o szacunkową wielkość

	Liczebność	Procent	Procent skumulowany
0-10	5	24%	24%
11-20	2	10%	33%
21-40	5	24%	57%
41-80	4	19%	76%
80+	5	24%	100%
Ogółem	21	100%	

źródło: ankieta z autorami

W SBO2020 **przeciętny autor poświęcił na przygotowanie, weryfikację i promocję swoich projektów około 40 godzin** (mediana).

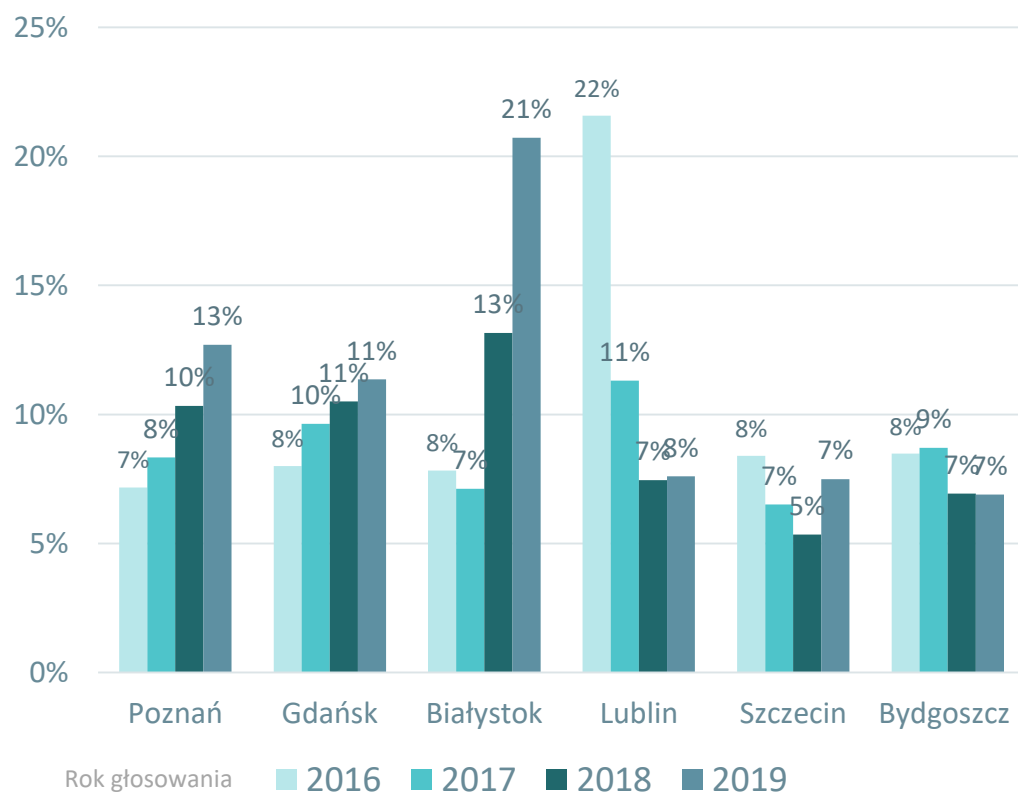
Opierając się na odpowiedziach respondentów możemy szacować, że wszyscy autorzy (118 osób), łącznie poświęcili na pracę w ramach SBO2020 około 5,5 tysiąca godzin, czyli około 690 dni roboczych.

GŁOSOWANIE

Duży wzrost frekwencji

SZACUNKOWA FREKWENCJA W BO*

źródło: dane z systemu informatycznego i stron www miast

W 2019 roku w głosowaniu w SBO wzięło udział 31 690 osób. Ważne głosy oddały 30 162 osoby.

Frekwencja wyniosła 8% (7% biorąc pod uwagę tylko głosy ważne*).

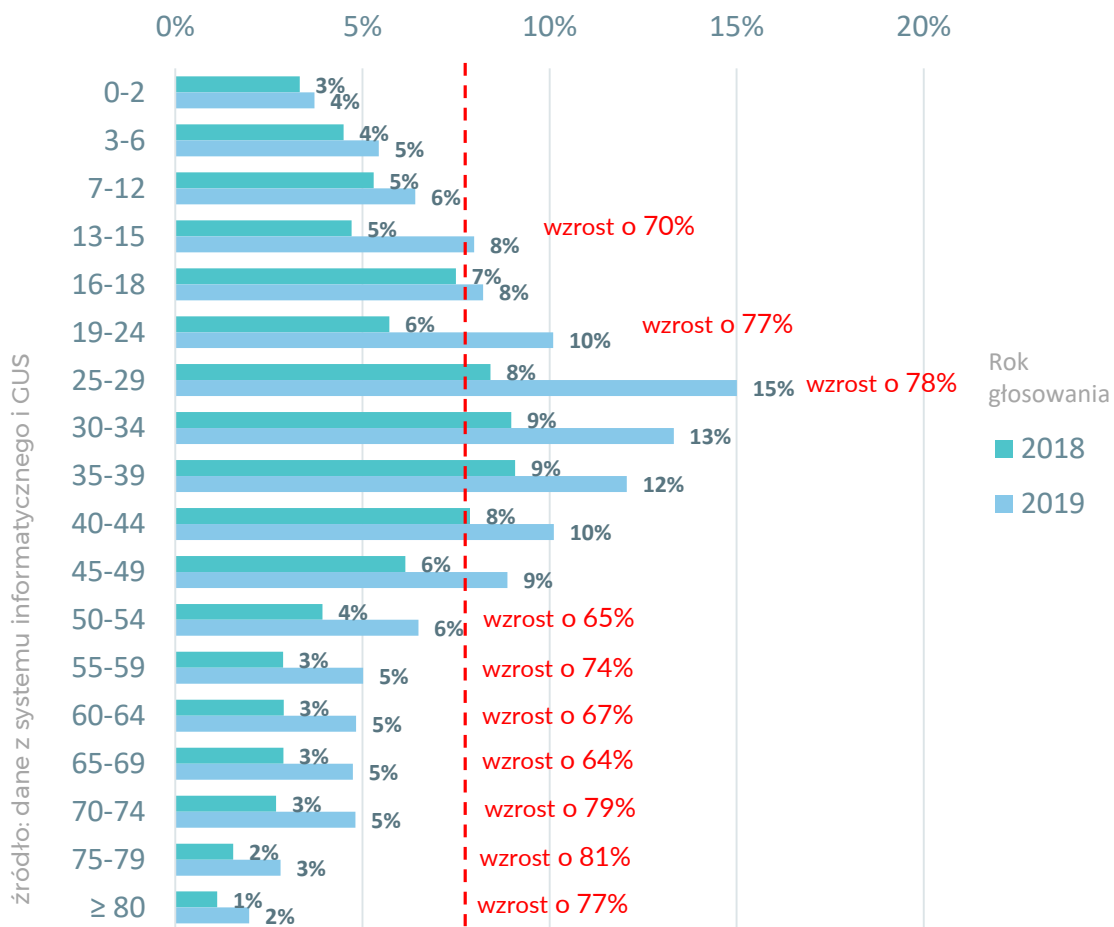
To duży sukces – **wzrost frekwencji w porównaniu z ubiegłym rokiem aż o 40%**. Udało się przełamać spadkową tendencję z poprzednich lat.

Jednocześnie zestawiając ten wynik z miastami porównywalnej wielkości warto zauważyć, że frekwencja w BO może być znacznie wyższa.

* Uwaga: Porównywanie frekwencji między miastami jest trudne ze względu na różne definicje osoby uprawnionej do głosowania (np. próg wiekowy, miejsce zameldowania). W powyższej analizie szacunkowa frekwencja została policzona przez porównanie liczby osób, które oddały głos do liczby wszystkich mieszkańców (stan na 31 XII poprzedniego roku wg danych GUS). Wzięto pod uwagę tylko głosy ważne ponieważ tylko takie informacje są dostępne na stronach www wszystkich wybranych miast.

Osoby 55+ nadal głosują rządziej

FREKWENCJA A WIEK

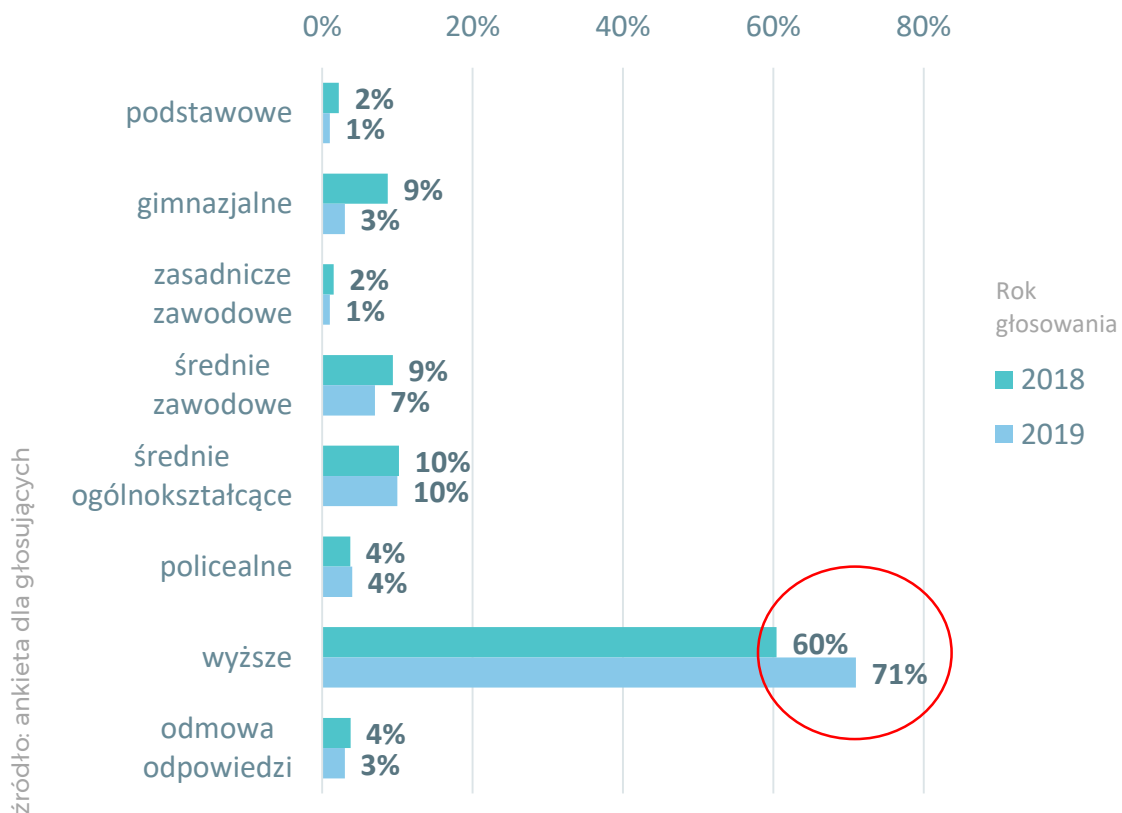
W 2019 roku wzrosła frekwencja w głosowaniu we wszystkich grupach wiekowych.

Najwyższą frekwencję widzimy w grupie 25-39 lat. Wyraźnie niższą wśród osób powyżej 55 roku życia. **Istnieje więc ryzyko, że potrzeby osób starszych są w budżecie słabiej reprezentowane** – służy on bardziej osobom w wieku produkcyjnym.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że pod względem reprezentacji **sytuacja poprawiła się w porównaniu z 2018 rokiem**. Frekwencja wzrosła szczególnie w grupach, które wcześniej głosowały rządziej – wśród osób po 50 roku życia, 13-15 i 19-34 lat.

Frekwencja wśród kobiet (9%) była nieco wyższa niż wśród mężczyzn (7%) w rezultacie wśród głosujących było więcej kobiet (57%) niż mężczyzn (43%).

WYKSZTAŁCENIE GŁOSUJĄCYCH

Aż **71%** głosujących ma **wyższe wykształcenie**.

Osoby z wyższym wykształceniem są w SBO mocno nadreprezentowane. Dla porównania w 2011 w Szczecinie było 26% osób z wyższym wykształceniem (GUS NSP 2011, w grupie 13+). Biorąc pod uwagę przeciętne tempo przyrostu osób z wykształceniem wyższym w Polsce można szacować, że obecnie w Szczecinie odsetek osób z wykształceniem wyższym nie przekracza 36%.

Problem nadreprezentacji osób z wyższym wykształceniem prawdopodobnie powiększył się w stosunku do edycji SBO2019.

		Na ile projektów głosujący oddał "podwójny" głos?			Ogółem
		0	1	2	
Ile głosów wykorzystał głosujący?	1	0%	0%	0%	0%
	2	0%	3%	0%	3%
	3	1%	3%	0%	4%
	4	1%	3%	9%	13%
	5	14%	26%	40%	80%
	Ogółem	17%	34%	49%	100%

źródło: dane z systemu informatycznego, tylko głosy ważne N=30161

	Głosował/a na projekty ogólnomiejskie	Nie głosował/a na projekty ogólnomiejskie	Ogółem
Nie głosował/a na projekty lokalne	0%	0%	0%
Głosował/a na projekty z 1 obszaru lokalnego	56%	3%	59%
Głosował/a na projekty z 2 obszarów lokalnych	33%	0%	33%
Głosował/a na projekty z 3 obszarów lokalnych	8%	0%	8%
Ogółem	97%	3%	100%

źródło: dane z systemu informatycznego, tylko głosy ważne N=30161

Głosujący w różny sposób korzystali ze swoich głosów:

- Część nie wykorzystywała wszystkich 5 głosów (20%).
- Większość stosowała „podwójny głos” (83%), ale część wolała podzielić swoje głosy między kilka projektów.
- Większość głosowała na projekty z jednego obszaru lokalnego (59%), ale jednocześnie 33% głosowało na projekty z dwóch a 8% z trzech różnych obszarów lokalnych.

INSTRUKCJA GŁOSOWANIA:

Można oddać łącznie 5 głosów, w tym:

- 2 głosy na projekty ogólnomiejskie,
- 3 głosy na dowolne projekty lokalne.

Na jeden projekt można oddać maksymalnie dwa głosy.

Aby oddać **jeden głos** na dany projekt postaw **X** w kolumnie MÓJ GŁOS.

Aby oddać **dwa głosy** na jeden projekt postaw **XX** w kolumnie MÓJ GŁOS.

źródło: fragment karty do głosowania

Zmniejszył się % głosów nieważnych. Problem z nieważnymi głosami na kartach papierowych

		Status karty		
		Nieważna	Ważna	Ogółem
Sposób głosowania	Elektronicznie	4	29581	29585
	Papierowo	1395	581	1976
	Ogółem	1399	30162	31561

źródło: dane z systemu informatycznego

W stosunku do SBO2019 w SBO2020 zmniejszył się % głosów nieważnych (z 12% do 4%). Zmiany w systemie informatycznym praktycznie wyeliminowały problem głosów nieważnych w głosowaniu elektronicznym.

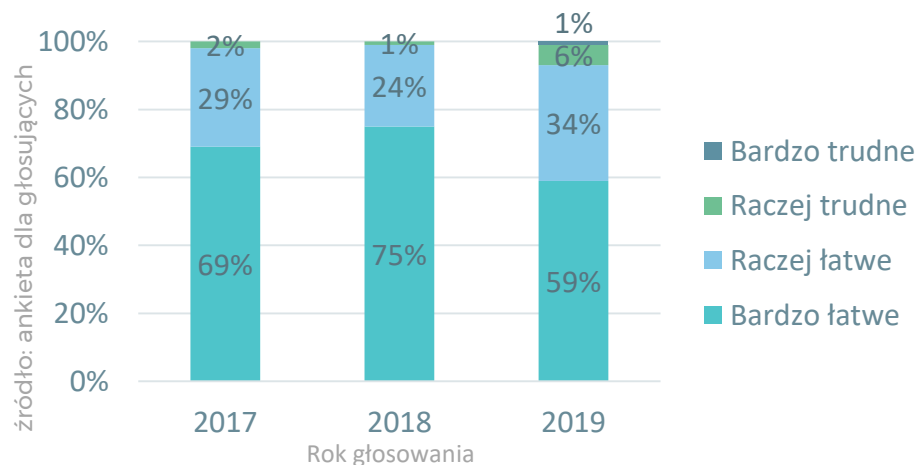
W SBO2020 wzrósł istotnie odsetek głosów oddanych na papierze. Wśród kart papierowych przeważały głosy oddane przez osoby ze starszych grup wiekowych.

Na części papierowych kart do głosowania pojawił się błąd – zamiast pola „nazwisko panięskie matki” na karcie pojawiło się pole „imię matki”. W jego wyniku niestety **wiele papierowych kart do głosowania zostało uznanych za nieważne**.

Sytuacja ta wywołała też niezadowolenie niektórych wnioskodawców, którzy aktywnie zabiegali o głosy zbierane na papierze i utracili w ten sposób część poparcia dla swoich pomysłów.

Trzeba popracować nad systemem głosowania internetowego

Czy Pan/i zdaniem oddanie głosu było:

W SBO2020 wyraźnie **więcej respondentów oceniło, że oddanie głosu było „trudne”** (w ankiecie dla głosujących). W SBO2018 odpowiedziało tak 2% a w SBO2019 1%.

Krytyczni respondenci najczęściej zwracali uwagę, że strona do głosowania jest niewygodna, niejasna lub nieintuicyjna.

Niektórym trudności sprawiało również zakładanie konta i logowanie.

W ostatnim dniu głosowania pojawiły się też trudności związane z obciążeniem strony

„zbyt dużo czynności do wykonania w celu oddania głosu, mało przejrzysta strona internetowa, dużo czasu zajmuje oddanie głosu” [sondaż dla głosujących]

„moim zdaniem, nie było to aż takie trudne. Natomiast, faktycznie, jeżeli ktoś nie jest obyty z komputerem – będzie miał problem” [wywiad z autorami]

Mało czasu na zapoznanie się z projektami przed oddaniem głosu

Proszę oszacować ile mniej więcej czasu poświęcił/a Pan/i na zapoznanie się z projektami przed oddaniem głosu?

	Liczebność	Procent	Procent skumulowany
Mniej niż 5 minut	47	10%	10%
5-15 minut	160	35%	45%
15-30 minut	136	30%	74%
30-60 minut	78	17%	91%
1-2 godziny	30	7%	98%
2-6 godzin	6	1%	99%
Więcej niż 6 godzin	1	0%	99%
Trudno powiedzieć	3	1%	100%
Ogółem	461	100%	

źródło: ankieta dla głosujących

W SBO2020 w głosowaniu wzięło udział 39 projektów ogólnomiejskich i 83 projekty lokalne. Gdyby głosujący chciał zapoznać się ze wszystkimi projektami ogólnomiejskimi oraz projektami lokalnymi w obszarach, w których głosuje (maksymalnie trzech) musiałby przeczytać od 42 do 67 projektów.

Zdecydowana większość głosujących poświęca na zapoznanie się z projektami mniej niż godzinę. Prawie połowa mniej niż 15 minut. Można szacować, że głosujący ma na poznanie jednego projektu od kilku sekund do minuty.

Ze względu na dużą liczbę projektów głosujący nie są w stanie dobrze się z nimi zapoznać. Muszą stosować jakieś sposoby radzenia sobie z tym nadmiarem informacji (np. wybieranie projektów poleconych, o których usłyszeli dzięki dobrej promocji; wybieranie projektów poleconych; selekcja na podstawie tytułu itp.).

Warto zastanowić się nad ułatwieniami dla głosujących, które pomogłyby im podjąć możliwie dobrze poinformowaną decyzję w krótkim czasie. Mogą to być np. skrótowe opisy projektów wyświetlane obok tytułu, możliwość filtrowania projektów według typu (np. zieleni, rowerowe, kultura), mapa z lokalizacjami itp..

Głosujący dyskutują o projektach przed głosowaniem

Czy rozmawiał/a Pan/i o projektach z ...	Liczebność	Procent
Rodziną	297	63%
Znajomymi	235	50%
Sąsiadami	51	11%
Osobami składającymi projekty w SBO 2020	32	7%
Radnymi osiedli	20	4%
Przedstawicielami Urzędu Miasta lub innych instytucji miejskich	13	3%
Radnymi miasta	10	2%
Nie rozmawiałem/am z nikim na ten temat	95	20%
Nie pamiętam	8	2%

źródło: ankieta dla głosujących

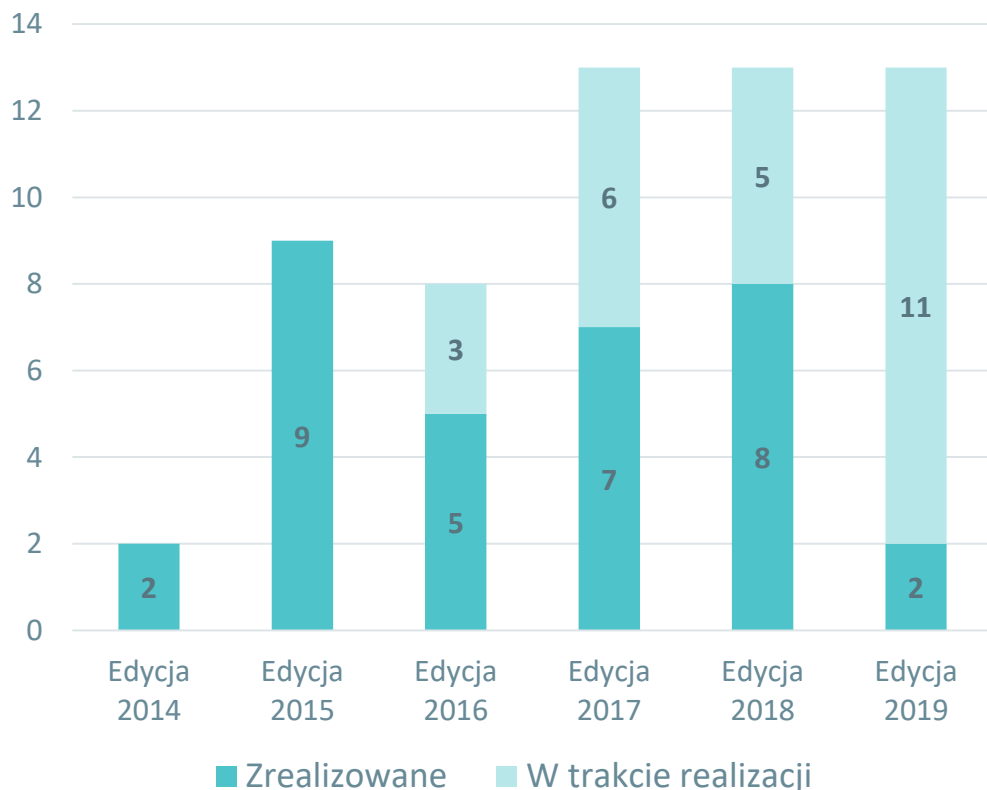
Jeśli mieszkańcy mają podjąć trafną decyzję o przeznaczeniu środków z budżetu muszą poznać projekty i wyrobić sobie opinię o ich użyteczności dla miasta lub osiedla. Dlatego ważne jest, żeby o projektach toczyła się szeroka dyskusja. Ma ona również wartość edukacyjną i sprzyja kształtowaniu postaw obywatelskich.

Patrząc z tej perspektywy cieszy, że **80% głosujących rozmawia o projektach przed głosowaniem**. Najczęściej rozmawiają z rodziną i znajomymi.

REALIZACJA PROJEKTÓW

Projekty są realizowane, ale czasem trzeba dłużej poczekać

REALIZACJA PROJEKTÓW WYBRANYCH W SBO (stan na 31.12.2019)

Projekty wybrane w SBO są sukcesywnie realizowane. Wielu projektów nie udaje się jednak zrealizować w roku następującym po głosowaniu.

Ewaluacja nie obejmowała systematycznego przeglądu przyczyn tego stanu rzeczy jednak wydaje się, że w wielu przypadkach wymagania związane z wydatkowaniem środków publicznych oraz specyfika projektów sprawiają, że trudno je zrealizować w ciągu jednego roku. Przykładowo w przypadku „Instalacji artystycznej upamiętniającej postać Krzysztofa Jarzyny ze Szczecina” czasochłonne i trudne okazało się pozyskanie zgód na wykorzystanie praw autorskich od producenta, scenarzysty, reżysera i odtwórcy roli w filmie „Poranek Kojota”. Zdarza się również, że realizacja projektu wymaga wykonania wcześniej innych zadań lub zintegrowania projektu z innymi zadaniami. Bywa również, że przetarg na realizację projektu trzeba powtórzyć ponieważ złożone oferty przekraczają zakładany budżet.

Gdy realizacja projektu się wydłuża mieszkańcy potrzebują wyjaśnienia

Przesunięcia w realizacji mogą zniechęcać do udziału w SBO. Wnioskodawcy i głosujący mogą nie rozumieć wszystkich przyczyn stojących za przesunięciami w harmonogramie realizacji. Może to rodzić frustrację, podkopywać zaufanie do SBO i negatywnie wpływać na ocenę pracy UM Szczecin.

Jest jakiś problem decyzyjny z realizacją tych projektów. Z przekazaniem ich do realizacji. (...)

Na stronie jest informacja o projektach (...) Okazało się, że, jak wszedłem na [interesujące mnie projekty] z tego 2016-go, 2017-go, 2018-go – projekt w realizacji, projekt w realizacji, projekt w realizacji. Żaden nie jest skończony. (...)

Dyscyplina finansów publicznych, zamówienia publiczne, to nie są takie proste rzeczy. (...)

To myślę, że jest coś, co odstrasza mieszkańców. Bo oni nie widzą namacalnie tego, na co głosowali, tego co zrobili.

[Wywiad z autorami]

Aby uniknąć rozczarowania autorów i głosujących warto rozważyć wprowadzenie zasady, że gdy realizacja projektu ulega wydłużeniu na stronie SBO, w zakładce „realizacje projektów”, UM zamieszcza uzasadnienie konieczności wydłużenia prac.

W przypadku projektów, których ze względu na ich specyfikę nie da się zrealizować w ciągu roku warto umieścić odpowiednie uzasadnienie już w chwili ogłoszenia listy zwyczajnych projektów. Bez tej informacji wiele osób oczekuje, że projekt zostanie zrealizowany w kolejnym roku.

W przyszłości warto również uwzględnić w ewaluacji systematyczny przegląd powodów wydłużenia realizacji projektów w celu identyfikacji ewentualnych barier i możliwych usprawnień

**WPŁYW SBO
NA
AUTORÓW
PROJEKTÓW**

Duży wpływ na postawy, ale raczej mały na wiedzę

Proszę spojrzeć na poniższe stwierdzenia. Które z nich są prawdziwe w Pana/Pani przypadku? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące.

	Liczebność	Procent
Poczułem/am, że mam wpływ na moje osiedle/miasto	14	67%
Czuję się bardziej odpowiedzialny/a za moje osiedle/miasto	14	67%
Zacząłem/am bardziej interesować się sprawami mojego osiedla/miasta	11	52%
Lepiej rozumiem potrzeby mieszkańców mojego osiedla	11	52%
Poznałem/am innych mieszkańców	10	48%
Częściej rozmawiam z rodziną i znajomymi o sprawach osiedla/miasta	10	48%
Lepiej rozumiem mechanizmy zarządzania miastem	8	38%
Poznałem/am radnych osiedla lub miasta	5	24%
Lepiej rozumiem kompetencje samorządu	2	10%
Mam lepsze zdanie na temat pracy Urzędu Miasta	2	10%
Żadne z powyższych	1	5%

źródło: ankieta z autorami

Nawiązałem znajomości z mieszkańcami osiedla, są zainteresowani wynikami, rozbudziła się ich "obywatelskość" [ankieta z autorami]

BO jest nie tylko mechanizmem decydowania o środkach publicznych. Ma być również sposobem na rozwój społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego.

Z tego powodu ciekawe jest jak udział w SBO wpływał na osoby najmocniej zaangażowane – autorów projektów.

Badanie ankietowe sugeruje, że udział w SBO często ma wpływ na postawy autorów (daje poczucie sprawstwa, odpowiedzialności, budzi zainteresowanie sprawami lokalnymi). Znaczeni radziej pełni funkcję edukacyjną (wiedza o kompetencjach samorządu i zarządzaniu miastem).

Udział w SBO niestety rzadko wpływa pozytywnie na opinię projektodawców na temat pracy UM.

Wyszedłem na osiedle pozbierać te podpisy i tak naprawdę, to mi też otworzyło oczy. Jako temu, któremu się wydawało, że wie wszystko o swoim projekcie (...) potem jeszcze wysłałem do ludzi, żeby mi zaopiniowali ten projekt. Oczywiście się zaczęła dyskusja. Ale od samego początku trzeba było wyjść do ludzi (...) [Wywiad z autorami]

Emocje autorów przed ogłoszeniem wyników

SATYSFAKCJA

Mamy dodatkową satysfakcję, że robimy coś dobrego, nie siedzimy przed telewizorem, nie narzekamy. Nie jesteśmy malkontentami, tylko chcemy coś zmienić. To, że dzisiaj się nie uda - to się uda za kilka lat. Trzeba być cierpliwym, po prostu, wałkować temat. I ja myślę, że to jest taka satysfakcja - że coś robimy.

NADZIEJA

Moim marzeniem byłaby świadomość, że wszystkie one [projekty] przeszły przez specjalistyczne wydziały tegoż urzędu, żeby z całej masy pracy tych ludzi nie powstała tylko masa przemielonego papieru, przez niszczarkę. Żeby powstała refleksja w głowach tych urzędników. Żeby, być może, tworząc plany rozwoju miasta - będą się inspirować. Bo daje im to całkiem spory przegląd potrzeb mieszkańców. Żeby te projekty nie przeszły mimo uszu - jak tylko skrawki zapisanego papieru.

ZŁOŚĆ

że ktoś przez to sito [weryfikację] przepuścił taki projekt, który służy tak naprawdę bardzo wąskiej grupie ludzi, po dwóch dniach zostanie zapomniany. Oni być może się z tego rozliczą, jeżeli dostaną kasę, ale efekt dla społeczeństwa, dla osiedla, dla miasta - będzie żaden. To będą przejedzone pieniądze. Ja się cały czas zastanawiam - kto do tego dopuścił/

ZNIECHĘCENIE

Zniechęcenie [że mój projekt został odrzucony]. Ale nie będę się poddawał, za rok złożę ponownie.

Trochę się zniechęciłam, ponieważ konkurencja zaangażowała parafię i szkołę osiedlową. Nam obie te instytucje pomocy odmówiły. Trudno konkurować w takiej sytuacji.

